

Aantal vrijwilligers in buurtkamers baart zorg

LEEUWARDEN Bij gebrek aan vrijwilligers draaien de buurt- en dorpskamers in Leeuwarden tot nu toe vooral op beroepskrachten.

Dat moet niet te lang duren, want dan drukt het te veel op het budget. Hiervoor waarschuwde Sjoerd Tolsma, directeur-bestuurder van welzijnsorganisatie Amaryllis maandagavond tijdens een bijeenkomst met de Leeuwarder raad. Het ging om een bijpraatsessie over de veranderingen in de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in Leeuwarden.

Per 1 januari zijn de dagbesteding en thuisondersteuning van de Wmo in Leeuwarden overgegaan naar Windkracht058, een samenwerkingsverband van drie zorgaanbieders. Amaryllis is verantwoordelijk voor de laagdrempelige basiszorg in de buurt- en dorpskamers.

Zowel Anton van der Kooij (directeur Windkracht058) als Tolsma liet weten tevreden te zijn met de gang van zaken tot nu toe. Al moesten cliënten die een ander

re zorgverlener kregen, wennen aan de veranderingen, „elke cliënt heeft de zorg ontvangen waar hij of zij recht op heeft”.

Wel kennen de buurt- en dorpskamers, waar vrijwilligers en beroepskrachten samen moeten zorgen voor de juiste ondersteuning, een moeizame start door corona. Van de negen zijn er momenteel maar zes, alleen op afspraak, open.

Vanaf het prille begin van de plannen omtrent de Wmo-omvorming, waren er zorgen over het aantal vrijwilligers dat beschikbaar zou zijn voor de hulp op deze locaties. Nu deze groep, vanwege corona, massaal thuisblijft, drijft de zorg voornamelijk op professionals van Amaryllis.

Tolsma is echter niet bang dat er hierdoor meer ‘zorgmijders’ komen, zoals GroenLinks-raads-lid Femke Molenaar opperde. „Mensen weten ons gelukkig nog steeds goed te vinden, op andere manieren. We hopen straks juist minder zorgmijders te krijgen, omdat we met de buurt- en dorpskamers dichterbij de mensen komen.”

Meer nieuwe huizen in dorpen Smallerland

DRACHTEN Bij de bouw van 1100 nieuwe woningen in Smallerland zal de gemeente de eigen dorpen niet negeren ten koste van hoofdplaats Drachten.

In samenwerking met de Dorpsbelangen moet het college zich actief inzetten voor de bouw van nieuwe koop- of huurhuizen, als daar behoefte aan is. Het liefst op eigen gemeentegrond. Een voorstel van het CDA kreeg gisteren in de raadsvergadering een meerderheid.

In Smallerland moeten voor 2025 1100 extra woningen komen, zo is vorig jaar al vastgelegd in de gemeentelijke woonvisie. Die nieuwe woningvoorraad verrijkt hoofdzakelijk in Drachten. Een van de redenen is dat corporaties in de dorpen geen huurwoningen willen bouwen, omdat daar volgens hen geen vraag zou zijn.

Zowel raad als college wil het daar niet bij laten. „Vanuit de dorpen krijgen wij het signaal dat er een grote behoefte is”, aldus wethouder Robin Hartogh Heys. Hij wil dat Dorpsbelangen de wensen

goed in kaart brengen. „Misschien is er geen belangstelling voor sociale huur, maar wel voor koop?”

Inhoudelijk zat de hele raad op dezelfde lijn als het CDA, maar een paar partijen hadden er moeite mee dat fractievoorzitter Karin van der Velde er een amendement van maakte, en niet een wat meer vrijblijvende motie. Ook omdat de woonvisie immers al was aangenomen. Voor de ChristenUnie was het reden om zelf een motie in te dienen – met precies dezelfde tekst als het CDA-voorstel. „Een zielige vertoning”, in de ogen van Van der Velde, die uiteindelijk voldoende stemmen kreeg.

Onderdeel van de woninguitbreiding is de aanpak van braakliggend terrein, ‘rotte kiezelen’ en ander vastgoed in Drachten. De gemeente doet dat vanaf nu vaker zelf, in plaats van te wachten op commerciële partijen. Voor de zomer ligt er een nieuwe ‘grondstrategie’ bij de raad. De eerste drie ton om de projectontwikkeling van huizen voor te bereiden stelden de partijen beschikbaar.

50 jaar geleden

‘Bom-alarm’ in Leeuwarden

„Ik heb een bom in de bibliotheek neergelegd. Wilt u het pand maar ontruimen?” Deze telefonische melding van een vrouw verwekte gistermiddag enige ontsteltenis bij het personeel van de Openbare Leeszaal en Bibliotheek aan de Tweebakmarkt in Leeuwarden. De melding kwam tegen twee uur binnen. Hoewel men van gevoelen was dat hier een flauwe grap werd uitgehaald, werd de Leeuwarder recherche op de hoogte gesteld. Enkele tientallen bezoekers van de leeszaal zaal en bibliotheek werden verzocht het gebouw te verlaten. Zes leden van de politie doorzochten het pand, maar ze vonden niets dat op een bom leek.

Heerenvener wilde hoofd buur aan muur

WIETSKE KOEN

HEERENVENEN „Jij gaat naar de hel vandaag”, riep een Heerenvener naar zijn achterbuurman en stak met een mes op hem in. De man wilde het hoofd van zijn buur aan de muur.

Aan de wand van de slaapkamer had hij hem willen hebben, tussen de andere doodskoppen. Een andere buurman voorkwam dit door met een lange stok tussenbeide te komen. „Als hij er niet was geweest, dan had ik door toedoen van deze psychopaat hier niet gezeten”, sprak een 53-jarige Heerenvener gisteren in de rechtszaal.

Het gebeurde op 26 juni 2020, een prachtige, zomerse dag. Het was rond half een ’s middags, de 53-jarige man had ijsjes gehaald. Hij trakteerde de burens van nummer 26 en stapte vervolgens met zijn fiets aan de

hand de steeg in naar zijn woning in de wijk De Akkers.

Daar doemde zijn 24-jarige achterbuurman op met een groot vleesmes. Deze man beweerde last te hebben van het geluid van de grasmaai-er van de 53-jarige. Van die herrie, vaak vroeg in de avond, kon hij niet slapen. Ook beschuldigde de aanwonen lijdende man zijn achterbuurman ervan met lichten bij hem naar binnen te schijnen.

Hij rende de 53-jarige achterna en stak vijf keer op hem in. Toen de man eenmaal op de grond lag, schopte de verdachte hem tegen zijn hoofd. Buren schoten de man te hulp en waarschuwden de hulpdiensten. Die troffen de man, zittend op een stoel aan, omringd door een plas bloed.

Door een gat in de schutting zagen agenten de achterbuurman zitten, met ontbloot bovenlichaam. En een broekspijp vol met bloed. De 53-

jarige liet weten veel pijn te hebben en duizelig te zijn.

Op de vraag van rechter Kees Post wat er precies gebeurd was, moest de 24-jarige het antwoord schuldig blijven. „Ik weet niet wat ik heb gedaan”, meldde hij via een tolk. „Ik had mijn medicijnen niet ingenomen.” Tegenover agenten verklaarde hij destijds dat hij „het hoofd van deze klootzak” wilde. Zijn verklaring ondertekende hij niet met zijn naam, maar met ‘lone wolf’.

Eenmaal in het ziekenhuis werd de 53-jarige meteen geopereerd. Hij liep PTSS op door de aanval. „Ik ben psychisch en fysiek een heel ander mens geworden”, vertelde hij. „Ik kan de plaats delict niet meer zien en wil verhuizen.” Onderzoek wees uit dat de 24-jarige, die drugs gebruikt, schizofreen is. Omdat hem de daad niet aan te rekenen zou zijn, is er geen celstraf, maar tbs met dwangverpleging tegen hem geëist.

Gevels in Dokkum kunnen straks met gemeentegeld in authentieke staat worden gebracht. FOTO JAN SPOELSTRA

Pot met geld voor herstel van historische gevels in Dokkum

PIER ABE SANTEMA

DOKKUM Voor het herstel van het beschermd stadsgezicht in Dokkum trekt Noardeast-Fryslân bijna 1,5 miljoen euro uit.

Dokkum kent nogal wat historische panden, maar de gevels zijn niet altijd in passende staat. Soms is er sprake van verpaupering, maar ook moderne glazen puien kunnen de uitstraling minder pittoresk maken. Noardeast-Fryslân heeft een stadsontwikkelingsmaatschappij (SOM) opgericht om de authentieke waarden te behouden en bewaken. Een plannenkamer geeft advies aan pandeigenaren die dat wensen.

Naast de gemeente zitten in de SOM ook ondernemers, inwoners van de binnenstad en de Stichting

Oud Dokkum. Veel mensen komen naar Dokkum voor het mooie plaatje, zegt secretaris Jan Buwalda van laatstgenoemde stichting. „Se wolle sfear priuwe.” Het opknappen van gevels draagt bij aan de ambitie om van Dokkum een winkeltrekkende te maken, denkt hij. „It kin traffic generearje, om mar ris in djoer wurd te brûken.”

Buwalda is blij dat het geld er is, want in een aantal gevallen is renovatie hard nodig. Er zijn zo’n vijftien panden geteld die dringend opgeknapt moeten worden. „Oars falle de dakpannen derôf.” Wat de oorzaak is van de verpaupering is niet per geval bekend, maar financiële steun kan mogelijk uitkomst bieden. Via de SOM kunnen eigenaren subsidie krijgen van de gemeente voor de helft van de kosten, tot 7500 euro.

Niet alleen herstel, maar ook versterking van het historisch stadsaanzicht behoort tot de doelstellingen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat een winkelier zijn glazen pui inruilt voor een gevel als in 1945. Behalve voor gevels is ook geld beschikbaar voor onder meer stadspelen, havens en parken die van belang zijn voor het beschermd stadsgezicht. Van het totale budget is hiervoor 500.000 euro bestemd.

De criteria om in aanmerking te komen voor subsidie zijn vorige week vastgesteld en worden binnenkort bekendgemaakt. Het lijkt Buwalda een goed idee om niet te hard van stapel te lopen in coronatijd. „Undernimmend Dokkum stiet swier ûnder druk. Fan ’t simmer, as de hannel wer begjint, dan wurde minsken wer wat moediger.”

Een kasteel vol kussentjes en gouden munten

De bewoners van de Leeuwarder Camminghaburg bezaten enorm veel munten en kussentjes. Dat blijkt uit een inventarislijst uit 1571. Die is handig voor nieuw historisch onderzoek naar het kasteel.

De bewoners van Camminghaburg waren bepaald niet onbemiddeld. AFBEELDINGEN HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN

Munten van '3126 florijnen, 18 stuivers en 1 blanck'

zaten vele pronkhuizen, maar bleven ook gehecht aan hun ouderwetse Camminghaburg. Ondanks zijn eenvoudige uiterlijk was dit kasteel eind zestiende eeuw volgestouwd met kostbaarheden, zo blijkt uit de Nederlandstalige inventaris. Het stikte er van het goud en zilver. Minne bewaarde zijn duurste spullen in enkele 'spientkens'.

„Inmiddels weet ik dat een spientken een kastje was”, zegt Sandijck. Naast Minnes bed stond zo'n kastje, maar ook in verschillende woonvertrekken waren spientkens te vinden, gevuld met gouden munten en penningen uit vele landen. Ze hadden mooie namen: denk bijvoorbeeld aan rose nobels, pistoletten, angelotten, knapkoeken en 'keijzers kronen'.

Rond 1571 had de muntenverzameling van Minne een geschatte waarde van '3126 florijnen, 18 stuivers en 1 blanck', aldus de beschrijving. Wie zo iets bezat, was ongetwijfeld schatrijk. Het leuke is dat de archeologen in de grachten ook een gouden munt hebben gevonden. Mogelijk is die in de verzamelingslijst nog terug te vinden.

Wapentuig was er ook. Op de Camminghaburg werden 'drie harnaschen' met ringenkraag bewaard, evenals drie hellebaarden en drie zwaarden. Verder wordt er melding gemaakt van een enorme hoeveelheid meubels, lakens, gordijnen, tapijten en allerlei gebruiksvoorwerpen. Er werd een duidelijk onderscheid gemaakt tussen vrouwen- en mannenstoelen.

Sandijck gaat de komende tijd op zoek naar kenners die meer kunnen vertellen over alle munten, meubels en andere kasteel-spullen. Wie mee wil helpen, kan zich melden via stad@lc.nl.

ERWIN BOERS

Onvoorstelbaar veel kussens slingerden er rond in de vele vertrekken van de Leeuwarder Camminghaburg. Ze waren geborduurd met adellijke familiewapens, maar ook met rozen en allerlei heiligenafbeeldingen. Het ging bijvoorbeeld om een 'old kussen van Jhesus Maria' en zeven 'legwercks kussen met Kammingha ene Here-mawapen'. Ook was er een kussen waar 'Sint Juriaen met Lijauckema wapens op staen'.

Dit blijkt uit de inventarisbeschrijving van het kasteel uit 1571. Het document werd opgemaakt nadat Minne van Cammingha was overleden. Het bevat een schat aan informatie over alle spullen en kostbaarheden die op het slot werden bewaard. Dit is razend interessant voor het huidige onderzoek van archeologen en historici. Afgelopen winter werden veel voorwerpen

pen gevonden in afvalkuilen en grachten aan de rand van het slot bij het Cambuursterpad.

Dat er een inventaris bestond, was geen geheim, maar het kriebelige handschrift viel moeilijk te lezen. Amateurhistoricus Jan Post zette de hanenpoten om in een leesbare tekst, die nu voor iedereen te lezen valt op de website van het

Historisch Centrum Leeuwarden. Post verrichtte zijn klus op verzoek van Tom Sandijck, die voor de werkgroep archeologie van Aed Levwerd probeert om de historie van het kasteel beter in kaart te brengen.

De Cammingha's behoorden 450 jaar geleden tot de rijkste en machtigste families van Friesland. Ze be-

Opsterland maakt werk van kunstgras

BEETSTERZWAAG Op de kunstgrasvelden in Beetsterzwaag, Bakkeveen en Lippenhuizen moeten binnen een jaar maatregelen genomen zijn om verontreiniging door rubberkorrels ongedaan te maken.

Opsterland heeft zichzelf hiertoe een last onder dwangsom opgelegd.

Vorig jaar ontving het een handhavingsverzoek van stichting In-Streptus. Die stelde dat op de velden in Beetsterzwaag, Lippenhuizen en Bakkeveen niet genoeg maatregelen zijn genomen om bodemverontreiniging te voorkomen, wat in strijd is met de zorgplicht zoals genoemd in de Wet bodembescherming.

Naar aanleiding hiervan zijn de

velden bezocht door toezichhouders van de milieudienst FUMO. Ook zij constateerden overtredingen.

Met een dwangsom van drie keer maximaal 26.250 euro boven het hoofd moet Opsterland binnen zes maanden schoonloopproosters en kantplanken rond de kunstgrasvelden aanbrengen. Afgelopen najaar had de gemeente het rubbergranulaat al opgeruimd. Er zijn afspraken gemaakt over beheer en onderhoud.

Rondom het kunstgrasveld op sportpark De Boskfinnen in Beetsterzwaag is de bodem vervuild geraakt, blijkt uit onderzoek van ingenieursbureau MUG. Onduidelijk is nog hoe de grond gesaneerd gaat worden en wat dit gaat kosten.

PIETER ATSMa

LEEWARDEN Heeft het zin om vooronderzoeken te verbieden die nodig zijn voor de eventuele opslag van kernafval? De provincie denkt van niet en schrapt nu een verbod.

Met het verbod wilde de provincie een drempel opwerpen tegen eventuele plannen voor de opslag van kernafval. Dat onderwerp kan de komende jaren actueel worden: het zuidelijke deel van Friesland is een van de gebieden die volgens landelijk onderzoek geschikt zijn om kernafval in de grond te stoppen.

Het verbod houdt in dat in de Friese ondergrond geen seismisch on-

derzoek of grondboring mag worden gedaan, als het uiteindelijke doel het opslaan van radioactief afval of ander gevaarlijk materiaal is. Het stond al in het Provinciaal Afvalstoffenplan uit 1981.

De afgelopen decennia liet het rijk meerdere keren aan de provincie weten dat het verbod ongeldig was. Het rijk gaat over de opslag van kernafval en de provincie mag eventuele onderzoeken daarom niet verbieden. Desalniettemin besloot het college van Gedeputeerde Staten eraan vast te houden, elke keer dat de regels werden geactualiseerd.

Tot nu. De provincie boog zich er nog eens over en concludeerde volgens woordvoerder Peter van den

Meerschaut dat het geen zin heeft om het verbod langer te laten bestaan. In de omgevingsverordening, waarin de milieuregels worden ondergebracht, is het geschrapt. Wel benadrukt Van den Meerschaut dat Fryslân tegenstander is en blijft van ondergrondse opslag van radioactief afval, en dat ook kenbaar maakt.

Het rijk is al jaren op zoek naar locaties waar op lange termijn (over ruim honderd jaar) radioactief afval ondergronds kan worden opgeslagen. De diepe ondergrond van zuidelijk Friesland is in beeld vanwege de grondsamenstelling: de zogeheten boomse klei daar lijkt geschikt. Definitieve besluitvorming kan nog decennia duren.

Provincie haalt hobbel weg voor eventuele opslag kernafval